

Vuosi 2023 LIPAS-järjestelmässä

Tässä tiedotteessa esitellään LIPAS-järjestelmän ja tietosisällön kehitystä vuonna 2023. Järjestelmän merkittävistä teknisistä päivityksistä tai uudistuksista sekä tietomalliin tai rajapintoihin vaikuttavista uudistuksista tiedotetaan erikseen (esim. uutiskirjeissä) eikä niistä tässä tiedotteessa ole mainintaa – tällaisia uudistuksia ei myöskään vuonna 2023 tehty. Tässä katsauksessa esitellään tietosisällön muutosten lisäksi pienemmät tekniset päivitykset, jotka voivat helpottaa järjestelmän tai sen toimintojen käyttöä.

Aineiston kehitys lukuina

- Yhteensä vuoden 2023 aikana muokattiin 8 328 liikuntapaikan tietoja
  - a. Lipas-tiimin osuus 3 270 liikuntapaikkaa
- Tietoja päivittäneitä henkilöitä oli yhteensä 289 kpl + 3 Lipas-tiimissä
- 235 kuntaa päivitti omia tietojaan - kaikkiaan järjestelmässä päivitettiin 299 kunnan liikuntapaikkatietoja

Katsaus teknisiin päivityksiin

1. Tietosuojaparannukset

LIPAS-järjestelmän käyttäjien tietosuojaa on parannettu. Google Analytics on vaihdettu Jyväskylän yliopiston palvelimilla toimivaan avoimen lähdekoodin analytiikkaohjelma Matomoon, jonka ansiosta tietoa järjestelmän käytöstä tai käyttäjistä ei siirry yliopiston palvelinten ulkopuolelle. Myöskään evästeisiin liittyviä kyselyitä ei LIPAS-palvelussa ole, sillä keräämme sivuston käyttäjiltä vain järjestelmän käytön kannalta välttämättömiä eväsetietoja. Lisäksi käyttäjätiedot ja käyttäjätunnus häviää jatkossa automaattisesti, jos tunnukset ovat olleet käyttämättömänä 5 vuotta – käyttäjän tuottama liikuntapaikkatieto säilyy tunnusten häviämisestä huolimatta. Näiden päivitysten johdosta päivitämme palvelun tietosuojailmoituksen ja se lisätään lähiaikoina verkkosivuillemme.

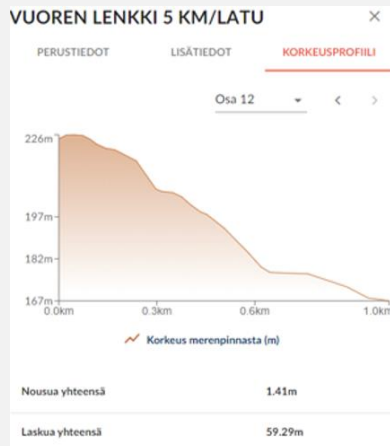
2. Analyysityökalujen tausta-aineistot

Analyysityökaluissa käytettävät väestöruutuaineistot on päivitetty. Työkalut käyttävät uusimpia Tilastokeskuksen väestöaineistoja, jotka kuvaavat valtakunnallisia väestötietoja hetkellä 31.12.2022.

Lisäksi analyysityökaluissa käytettävä OpenStreetMap-katuverkosto on päivitetty uusimpaan saatavilla olevaan.

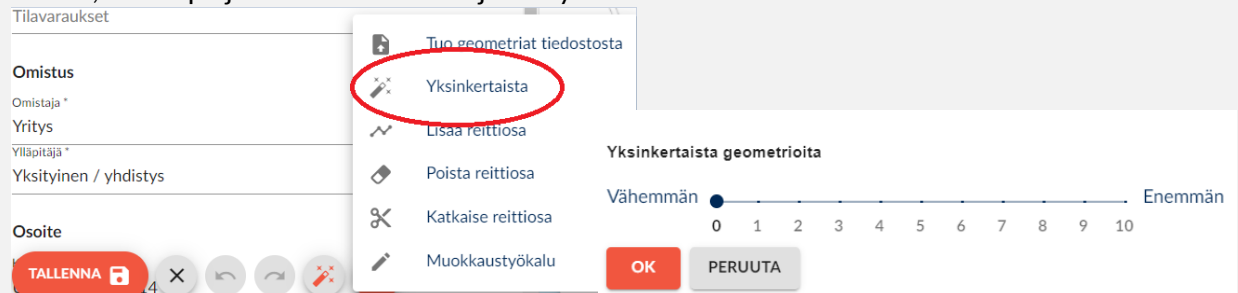
3. Reittien korkeusmallitoiminto

Reittien korkeusmalli-toiminto. Toiminto tuottaa korkeusmallin kaikille LIPAS-järjestelmään tallennetuille reiteille sekä automaattisesti uusille järjestelmään lisättäville reiteille. Toiminnon tarkoitus on tarjota data korkeusmallin näyttämiseen myös muissa palveluissa ja korkeusmalli on haettavissa Lipaksen rajapintojen kautta hyödynnettäväksi.

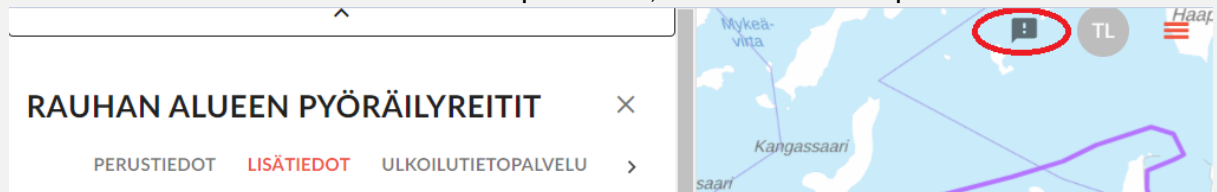

4. Muut tekniset parannukset

- Alueiden pinta-alalaskuri (toiminto, joka laskee automaattisesti aluemaisten kohteiden pinta-alan – pinta-alan voi edelleen syöttää myös käsin).
- Alueiden ja reittien piirtotyökalun parannukset. Karttaa on mahdollista siirtää myös näppäimistön nuolinäppäimiä painamalla, mikä vähentää mahdollisten virheklikkausten määrää. Karttaa on mahdollista liikuttaa edelleen myös hiirellä vetämällä ja raahaamalla.
- Reittijäljen yksinkertaistaminen: Kun uutta reittiä lisätään LIPAS-järjestelmään, niin geometriatiedoston sisältämää olevaa reittijälkeä voi yksinkertaistaa uudella toiminnolla. Yksinkertaistustoiminto tekee tuotavasta reittijäljestä selkeämmän ja muokattavamman poistamalla ylimääräisiä reittipisteitä reitiltä. Käyttäjä voi liukuvalitsimella joustavasti säätää, miten paljon hän haluaa reittijälkeä yksinkertaistaa.

- Monipuolisuustyökaluun on mahdollista tallentaa omia kategorioita.
- LIPAS-datan hyödyntäjätiedot lipas.fi-sivulla on päivitetty. Listaukseen lisätään vain sellaiset tahot, jotka ovat erikseen ilmoittaneet haluavansa tiedon etusivullemme. Jos haluat oman Lipasta hyödyntävän organisaatiosi myös näkyviin, niin ilmoitathan meille.
- Palautetoiminto lisätty suoraan lipas.fi-palveluun. Ilmoitathan havaitsemasi toimintahäiriöt, virheelliset tietosisällöt tai annat muuta palautetta, kun katsot sen tarpeelliseksi.

Lisäksi on reagoitu ja korjattu useita meille raportoituja bugeja, jotka ovat vaikuttaneet järjestelmän käyttöön sekä tehty muita pieniä käyttäjäpalautteeseen perustuvia toiminnallisuusparannuksia. Ilmoitattehan edelleen, mikäli törmäätte virheisiin tai teknisiin ongelmiin järjestelmää käyttäessänne.

Aineistokatsaus

LIPAS-projektin omassa aineistotyössä keskitytään liikuntapaikkatietojen tarkistamiseen, täydentämiseen ja korjaamiseen, jotta aineisto olisi yhtenäistä valtakunnallisesti ja ajallisesti. Aineistotyö painottuu erityisesti yritysten ja yhdistysten omistamiin liikuntapaikkoihin, joissa yhteydenpito ja tiedonpäivittäjien kouluttaminen on haastavampaa kuin kuntakäyttäjien osalta.

Tässä on tiivistys, mitä projektin omana aineistotyönä tehtiin vuonna 2023 ja millaisia havaintoja aineistoluokista tehtiin. Lähtötilanne kuvaa LIPAS-aineistoa ennen kuin se omana aineistotyönä tarkastettiin ja lopputilanne sitä, miltä aineisto näytti työn jälkeen. Aineistoon on lisätty uusia kohteita, jotka voivat olla oikeasti uusia olosuhteita, kohteita, joiden tiedot ovat aiemmin puuttuneet järjestelmästä tai toiminta ei ole ollut julkista. Lisäksi on poistettu aineistoon kuulumattomia liikuntapaikkoja, joiden toiminta on esimerkiksi päätynyt tai toiminnan muoto liikuntapaikalla on muuttunut.

1. Ratsastuskentät, ratsastusmaneesit ja esteratsastuskentät

Lähtötilanne:

Maneesit 392 kpl

Ratsastuskentät 554 kpl

Esteratsastuskentät 19 kpl

Lopputilanne:

Maneesit 398 kpl + 1 rakenteilla (poistettu 69, lisätty 75)

Ratsastuskentät 773 kpl (poistettu 128, lisätty 347)

Esteratsastuskentät 23 kpl (poistettu tai vaihdettu tyyppiä 5, lisätty 9)

Aineistokommentti:

Joissakin kohteissa toiminnan muoto liikuntapaikalla oli muuttunut (esim. julkinen toiminta oli päättynyt) ja tällaiset kohteet poistettiin tietokannasta.

Lisätyissä liikuntapaikoissa on uusia, vasta perustettuja olosuhteita sekä kohteita, joiden tiedot ovat aiemmin puuttuneet järjestelmästä tai joiden toiminta on muuttunut yksityisestä julkiseksi.

2. Jousiammuntaradat ja jousiammuntamaastoradat

Lähtötilanne:

59 jousiammuntarataa

7 maastorataa.

Lopputilanne:

75 jousiammuntarataa (25 lisätty, 9 poistettu)

11 maastorataa (6 lisätty, 2 poistettu).

Aineistokommentti:

Jousiammuntamaastoradoissa ovat yleistyneet 3d-jousiammuntaradat, joissa maalit ovat eläinhahmoja. Näitä ylläpitävät useimmiten metsästysseurat, eikä tietoa ole saatavilla avoimesti. Tällaisia jousiammuntamaastoratoja LIPAS-järjestelmästä puuttuu edelleen ja tietojen lisääminen edellyttää kohteiden omistajien/ylläpitäjien aktivointia.

3. Parkour-alueet

Lähtötilanne:

60 kpl

Lopputilanne:

79 kpl (19 lisätty).

Aineistokommentti:

LIPAS-järjestelmään lisätyt parkour-alueet olivat kuntien omistuksessa lukuun ottamatta yksittäistä kyläyhdistyksen aluetta. Kohteiden tallennuslogiikka järjestelmässä voi edelleen vaihdella, sillä parkour-alueet sijaitsevat usein osana lähiliikuntapaikkaa eikä parkour-aluetta ole aina tallennettu omana kohteenaan. LIPAS-

järjestelmän aineisto on nyt hieman aiempaa laajempi, muttei valtakunnallisesti kattava.

4. Petanque-hallit

Lähtötilanne:

4 kpl

Lopputilanne:

15 kpl (1 poistettu ja 12 lisätty)

Aineistokommentti:

Lähteenä käytetty petanque-liiton laatimaa olosuhdelistausta.

5. Rullakiekkokentät

Lähtötilanne:

7 kpl

Lopputilanne:

10 kpl (3 lisätty – sekä kokonaan uusia kenttiä että aiemmin puuttuneita).

Aineistokommentti:

Kunta on kaikkien kohteiden omistaja ja ylläpitäjä. LIPAS-aineiston haasteena ovat "monitoimikentät", joissa tallentaja saattaa lisätä Lipakseen yhden kentän (esim. lähiliikuntapaikan tai kaukalon) tai useamman kentän harrastusmahdollisuuksien mukaan (esim. rullakiekkokenttä + lähiliikuntapaikka + kaukalo) eikä aineisto ole näin ollen valtakunnallisesti yhdenmukaista.

6. Ulkokuntoilupaikat

Lähtötilanne:

1 068 kpl

Lopputilanne:

1 608 kpl (540 kpl lisätty – sekä kokonaan uusia olosuhteita että järjestelmästä aiemmin puuttuneita kohteita).

Aineistokommentti:

Kuntien omana työnään lisäämien ulkokuntoilupaikkojen kattavuus vaihtelee kunnasta riippuen ja näitä puutteita on pyritty korjaamaan. Lisäksi erityisesti kuntoportaita on merkitty väärään tyyppiluokkaan ja ne on korjattu ulkokuntoilupaikoiksi. Yleisenä havaintona LIPAS-aineiston perusteella ulkokuntoilupaikkojen ja monipuolisten

ulkokuntosalien rakentaminen on lisääntynyt viime vuosina. Lisäksi kuntoportaita on lähes joka kunnassa.

7. Metsähallituksen moottorikelkkaurat

Metsähallituksen moottorikelkkaurat on päivitetty LIPAS-järjestelmään. Metsähallituksen moottorikelkkatiedot täydentävät kuntien ylläpitämää ura-aineistoa ja niitä voi tarkastella omassa karttatasossaan muiden liikuntapaikkojen rinnalla.